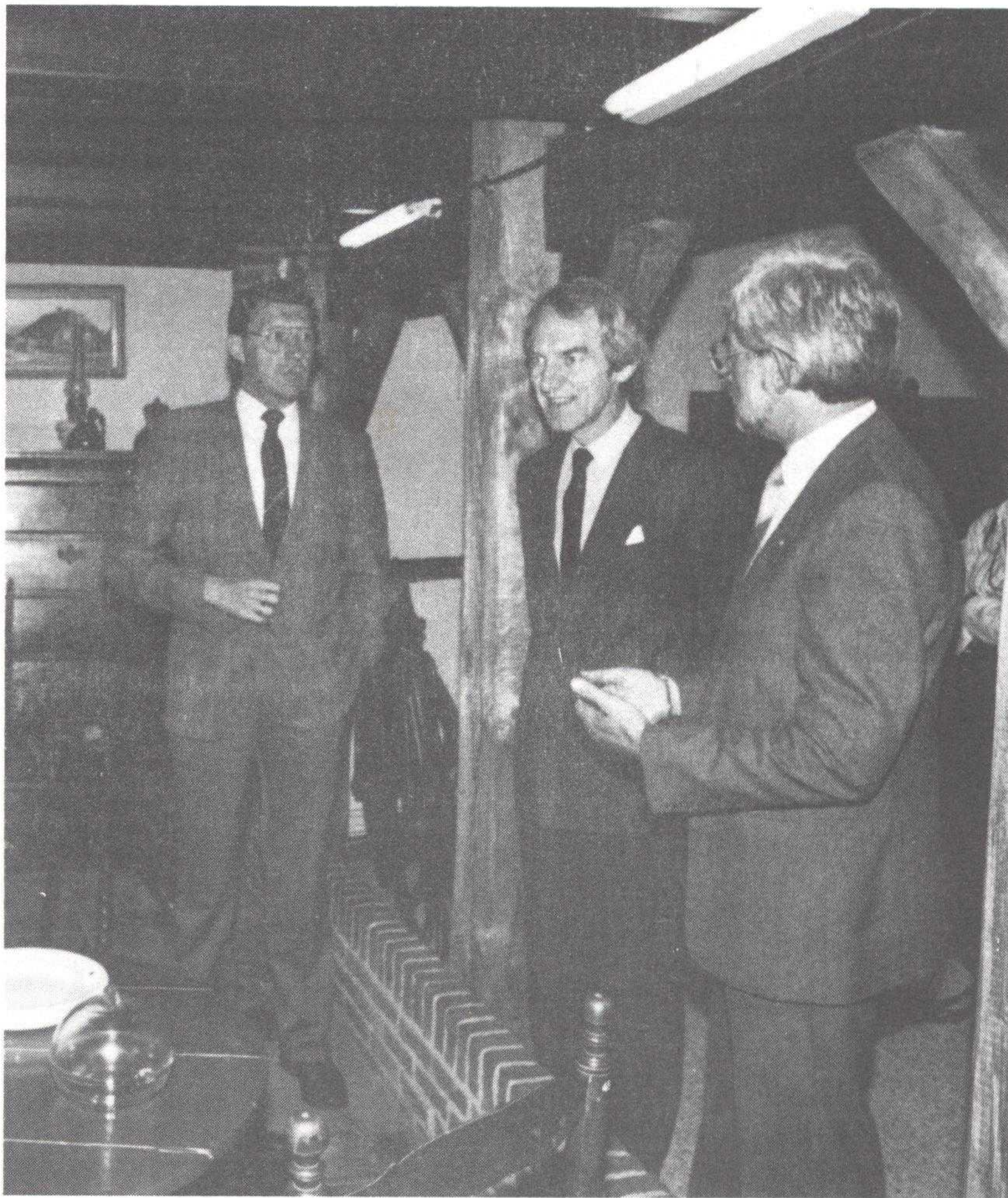


de Zandloper

Periodieke uitgave van de Vereniging Oud-Ede
verschijnt elk kwartaal

16e JAARGANG - nr. 3 SEPTEMBER 1988



Burgemeester blanken in de stijlkamer van Museum Oud-Ede.

ALLES VOOR DE DOE-HET-ZELVER

* Hout

* Board

* Triplex

* Schroten

* Wandplaten



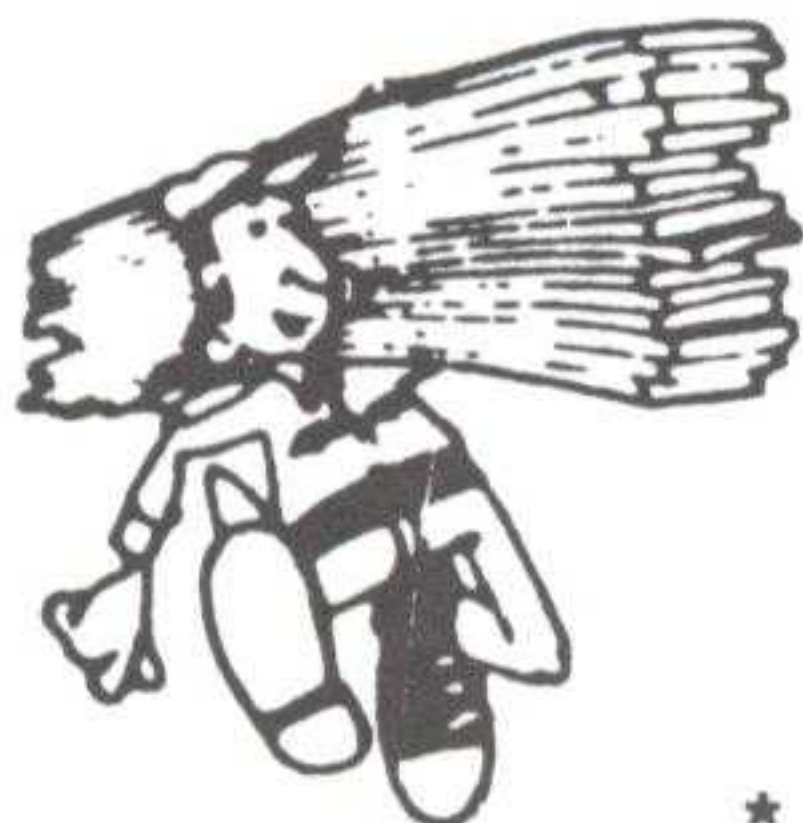
* Deuren

* Draadmateriaal

* Keukens

* Kasten

* Gereedschap



* IJzerwaren

* Verf (Vervetal)

* Schildersgereedschap

* Wandweefsel

* Schuimvinyl

* Rambe assortiment

* Autolakken

* Beitsen, lakken, lijmen enz. enz.

Hout voor jong of oud voor groot of klein

daarvoor

moet u

DOE HET ZELF MARKT

bij

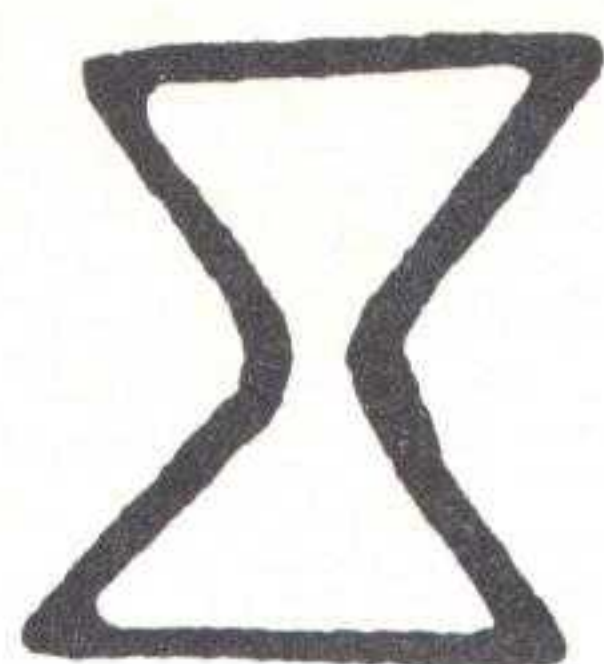
Elbert Jansen

zijn



KOLKAKKERWEG 65 - 67

EDE tel. 08380 - 11680



de Zandloper

Periodieke uitgave van de Vereniging Oud-Ede
verschijnt elk kwartaal

16e JAARGANG - nr. 3 SEPTEMBER 1988



DAGELIJKS BESTUUR VERENIGING "OUD-EDE"

- voorzitter Drs E. Broekhuis, Magnoliaaln
69, 67 Ede Gld
tel.: 11916.
- sekretaris Mw H.A. Blaauw-de Wit, Bea-
trixln 14, 6713 PS Ede Gld.
tel.: 11584.
- penningmr. T. Hylkema, Bremln 42,
6713 EB Ede. tel.: 18808.
- ere-lid G.W. Bos

AFGEVAARDIGDEN van de vereniging

Stichting Ir J. Ubbels, v Irhovenln 9
Tegelmuseum 6711 MN Ede Gld.

Monumenten JJG vd Pol, Burg Prinsln 26
Commissie 6711 KD Ede Gld.

MUSEUMADRES Museum Oud-Ede, Museumpln 7
6711 NA Ede. tel.: 19554.

geopend: maandag t/m vrijdag van
10-12 uur en 14-17 uur.

CONTRIBUTIE min. f 15,- p.jaar, te stor-
ten op giro 3534268 van penn.
mr Vereniging Oud-Ede te Ede.

REDAKTIE van het blad De Zandloper.

E. Hendriksen, Gr Bentinckln
22, 6712 GT Ede. tel.: 11229.

Mw H.A. Blaauw-de Wit, Bea-
trixln 14, 6713 PS Ede Gld
tel.: 11584.

eindred./ S.J. Ouwendijk, Annadaal 22
opmaak 6715 JA Ede. tel.: 33089

VERANTWOORDING VOOR TEKSTEN

De Redactie van De Zandloper is u er-
kentelijk voor bijdragen in de kopy.

Verantwoordelijkheid voor de inhoud
van historische - en technische gege-
vens blijft uitdrukkelijk voorbehou-
den aan de inzender van de kopy.

De redactie neemt geen verantwoording
voor het eventueel niet vermelden van
de bron, etc. bij ingezonden artikelen.

OVERNAME VAN ARTIKELEN UIT ZANDLOPERS.

Gehele of gedeeltelijke overname van
artikelen uit dit blad is alleen toe-
gestaan na toestemming van de redactie.

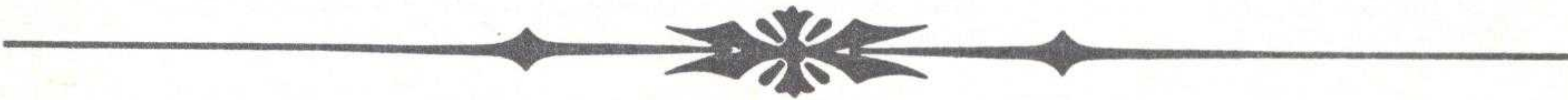
LIDMAATSCHAPSKAARTEN en MUSEUMJAARKAARTEN

Lidmaatschapskaarten voor leden en Mu-
seumjaarkaarten kunnen tijdens de
openingsuren worden afgehaald aan de
balie van het museum.

KOPY voor de volgende ZANDLOPER.

Kopy voor het eerstvolgende nummer van
dit blad graag inzenden aan de redactie,
p/a Museumpln 7 te Ede, en wel vóór.....

10 november 1988



DE BURGEMEESTER OP BEZOEK IN MUSEUM OUD-EDE.

Op 31 augustus j.l. bracht burgemeester Mr W. Blanken een bezoek aan museum Oud-Ede. Hij werd daar welkom geheten door het vrijwel voltalige bestuur van de vereniging, alsmede door de voorzitter en enkele leden van de Museum-commissie.

De voorzitter van het bestuur, dhr Broekhuis heette de burgemeester welkom en sprak er zijn voldoening over uit, dat de heer Blanken de wens te kennen had gegeven kennis te willen maken met "Oud-Ede" en met het Museum.

Het bleek overigens dat de burgemeester bepaald niet onvoorbereid was gekomen. Na een korte inleiding van de voorzitter ontstond een aardige discussie over de verschillende aspecten van het museum en met name de in voorbereiding zijnde verbouwing kwam uitvoerig ter sprake.

Zelfs ten aanzien van de naamgeving van het museum had de burgemeester enkele gedachten die de moeite van het overdenken zeker waard zijn. Met de burgemeester werd allereerst de beneden-verdieping bezocht waar op dat moment de kaarten-tentoonstelling nog was. Ook hier bleek dat de leden van de Museum-commissie en de medewerkers ieder voor zich een belangrijk stuk informatie konden geven over zaken welke in het museum zijn te bezichtigen. Dit eigenlijke museum had de bijzondere belang-



Burgemeester Mr W. Blanken op informeel werkbezoek in Museum Oud-Ede.

stelling van de heer Blanken. Maar men deed meer. Ook de bovenverdieping werd bezocht, hoewel die er bepaald niet op z'n zondags uitziet. Maar om de burgemeester een indruk te kunnen geven wat er precies beoogd wordt met de uitbreiding kon boven niet worden overgeslagen.

Met name de kollektie die men tot op heden nog niet heeft kunnen exposeren, moet daar getoond kunnen gaan worden.

Dat heeft verder tot gevolg dat men onder het genot van een kopje koffie wat nader kon ingaan op de plannen van bestuur en museum-commissie.

Voor Oud-Ede was het een uitstekende gelegenheid om onze eerste burger niet alleen kennis te laten maken met het museum en de Vereniging Oud-Ede, maar ook om hem op deze wijze in aanraking te brengen met het verleden van Ede. Het was daarom bijzonder passend dat de voorzitter, de heer Broekhuis, bij zijn woord van dank voor het bezoek van de burgemeester, hem het boekwerk "De geschiedenis van Ede" aanbood. (Een uitgave van onze vereniging).

Verrast bedankte de burgemeester hiervoor en sprak daarbij de wens uit dat het niet bij een eerste contact zou blijven.

Het was een waardevolle morgen in het museum, die overeenkomstig de wens van de burgemeester zo informeel mogelijk was gehouden, hetgeen er juist toe heeft bijgedragen dat verschillende zaken die bestuur en museum-commissie momenteel bezig houden uitvoerig met de heer Blanken konden worden doorgesproken.

Het spreekt dan ook vanzelf dat allen zeer waren ingenomen met deze kennismaking, die bovendien plaats vond op verzoek van de burgemeester zelf.

"IS DE NAAM 'MUSEUM OUD-EDE' WEL ZO LEUK?"

Op 31 augustus j.l. viel ons de eer te beurt de burgemeester te mogen ontvangen in ons museum.

Na een uiteenzetting over de geschiedenis en de werkzaamheden van de Vereniging Oud-Ede door de voorzitter, dhr E. Broekhuis, werd de burgemeester onder leiding van Jan Diepeveen in het museum rondgeleid.

De Heer Blanken toonde veel belangstelling voor het museumwerk en liet niet na om, door het opwerpen van spontane vragen, ook suggesties te doen tot verbetering. Daarbij plaatste hij ook kritische kanttekeningen b.v. over de naam van ons museum.

"Denken de mensen bij "oud-Ede" niet te veel aan een verzameling van oude potten en pannen? Wat u hier in feite doet is veel breder! Aldus de burgemeester.

Wij denken graag over deze en andere suggesties na en verzoeken de leden dat ook te willen doen.

In elk geval hebben we er weer één enthousiast lid bij: Mr W. Blanken, burgemeester van Ede.

GESCHIEDSCHRIJVING VAN EDE, een brandende noodzaak.....
door G.W. Onderstal.

Onlangs mocht ik meehelpen een tentoonstelling te organiseren voor een groep kinderen. De tentoonstelling was gewijd aan de maatschappelijke ontwikkelingen van Ede gedurende de afgelopen 100 jaar.

Met de zeer gewaardeerde hulp van de heer J. Diepeveen (van ons museum) slaagden wij er in een mooie verzameling historische foto's van Ede bijeen te brengen, die de kinderen en ook ons, ouderen, een goed beeld gaven van de groei van het vroegere agrarische heidedorp naar de dynamische woon- en werkgemeente die Ede op dit moment is.

Aan de tentoonstelling was een tijdbalk toegevoegd waarin belangrijke gebeurtenissen uit de achterliggende deccennia waren aangegeven.

De samenstelling van deze tijdbalk leverde nogal problemen op. Over de periode totaan de 2e Wereldoorlog bleek n.l. vrij veel documentatie beschikbaar te zijn. Het bekende boek "Geschiedenis van Ede" (deel II) loopt tot 1938. Deel III bevat meer thematische verhalen. Over de naoorlogse tijd tot heden (waarin juist de ingrijpendste ontwikkelingen in Ede hebben plaats gevonden) is behoudens wat fragmentarische publicaties en een aantal fotoboekjes, categorisch niets vastgelegd

Dit laatste intigreert mij bijzonder, temeer omdat de generatie Ede-naren welke bij deze ontwikkelingen nauw betrokken zijn geweest, nu deels niet meer in leven is en deels al een gevorderde leeftijd heeft bereikt. Dat betekent dat binnen afzienbare tijd niemand meer uit eigen belevenissen kan vertellen waarom en hoe allerlei essentiële veranderingen in onze gemeente tot stand zijn gekomen.

Uiteraard ligt in diverse gemeentelijke, particuliere en kerkelijke archieven hierover wel het één en ander vast, maar wie haalt deze gegevens boven water en ordent die tot een leesbaar geheel?

Het lijkt mij voor onze vereniging een boeiende uitdaging om de desbetreffende informatie tevoorschijn te halen en vast te leggen voor het nageslacht.

Het zal ongetwijfeld een enorm karwei worden dat m.i. moeilijk door slechts één persoon kan worden geklaard.

Het zou daarom zeker aanbeveling verdienen om dit werk met een aantal

**Geen project
of kantoor
is ons te groot!
En geen winkel
te klein!**

Wij zijn gespecialiseerd om projecten-
kantoren en winkels snel en vakkundig
van elke gewenste vloerbedekking en/of
gordijnen te voorzien.
Eigen gordijnen-atelier en meubel-
stoffeerderij.



Eigen showroom.

Ook dit project,
museum Oud Ede, is
verzorgd door:

VD VAN DIJK B.V.

**INTERIEUR
VERZORGING**

ZANDLAAN 16 - 6717 LP EDE
TELEFOON 08380 - 32359

DURF IN MANNENMODE

**ZEKER
MET...**

VAN DE WEERD
Grotestraat 32
Ede **MANSHOP**

Mannen durven steeds méér
in mode. Maar mannen
willen vóór alles: zekerheid.
De zekerheid van topkwali-
teit. De zekerheid van een
topmerk, dus.

Voor een internationaal modeprogramma

DRUKWERK

Periodieken, jaarverslagen, tijdschriften,
brochures, folders, briefpapier, rekeningen
formulieren in bloks, sets, enz.

BINDWERK

Inbinden van boeken en jaargangen
tijdschriften met goud- of kleurfolie-druk op
boekband.

Archief- en bibliotheekdozen.

Restauratie van antieke boeken en bijbels.

Postverzending

Vouwen en insteken van brieven e.d. in
enveloppen.

Adresseren - sorteren - bundelen.



Horaplantsoen 2, 6717 LT Ede, Tel. 08380-79122

geïnteresseerde personen aan te pakken. Ik denk daarbij aan de vorming van een werkgroep die op zich neemt om informatie over de verschillende sectoren van het maatschappelijk leven te achterhalen d.m.v.:

- archief-onderzoek;
- onderzoek naar vroegere publicaties, o.a. in plaatselijke bladen;
- interviews van verantwoordelijke personen van vroeger en van nu.

Na dit onderzoek dienen de desbetreffende gegevens te worden gescreend te worden op bruikbaarheid, doublures en eventueel tegenstrijdige gegevens die dan opnieuw moeten worden nagetrokken.

Daarna zou kunnen worden begonnen met het schrijven van het uiteindelijke verhaal, dat dan wel de omvang van een boekwerk zal krijgen. Dat werk zou toevertrouwd kunnen worden aan een redactie-commissie vanuit de werkgroep of aan een buitenstaander.

Natuurlijk kan de te vormen werkgroep besluiten een andere werkwijze te kiezen. Ook zou men voorlopig kunnen beginnen met één decennium en sukssievelijk de volgende decennia kunnen aanpakken.

Het gaat nu in eerste instantie om het vaststellen van de aanwezigheid van mensen onder de leden van de vereniging, die:

- met mij van mening zijn dat de geschiedenis van Ede in de periode van na de 2e Wereldoorlog moet worden vastgelegd.
- een deel van hun vrije tijd voor dat werk beschikbaar willen stellen.

Diegenen, die hun schouders willen zetten onder dit ambieuze plan wil ik hierbij uitnodigen om vóór 15 oktober a.s. dit te willen melden bij de balie van het Museum Oud-Ede.

Ik hoop van harte dat er voldoende enthousiaste reakties zullen volgen, opdat we nog dit jaar van start kunnen gaan.

TENTOONSTELLING "1000 DINGEN ACHTER DEURTJES".

kinderboekenweekproject

De jaarlijkse kinderboekenweek vindt plaats van 12 tot en met 22 oktober 1988.

Het thema "1000 dingen achter deuren" is voor ons aanleiding geweest tot het opzetten van een project waarbij o.a. de openbare bibliotheek, de boekhandelaren, museum Oud-Ede en het OVB (Onderwijs Voorrang Beleid) betrokken zijn.

Het thema is dit jaar afgeleid van de slogan "Nederland, museumland" in het kader waarvan er allerlei promotionele activiteiten voor de nederlandse musea plaatsvinden.

Wij willen met dit project behalve de aandacht op kinderboeken, op het leuke van lezen, ook een belangrijk accent leggen op het verzamelen. Het bewaren, wat de musea en wij allemaal in mindere of meerdere mate doen. Het laten zien, het exposeren ervan.

De opzet van het project is als volgt:

-een grote expositie van duizend 'dingen' die tentoongesteld worden achter alle mogelijke soorten deuren.

De 'dingen' of objecten worden voornamelijk bijeengebracht door de leerlingen van de deelnemende scholen en aangevuld met bezittingen van o.a. museum Oud-Ede.

De objecten kunnen variëren van gebruiksvoorwerpen (je eerste rechterschoentje, je balpen of je spaarpot) tot door kinderen zelfgemaakt werk (bijvoorbeeld merklappen, versierde letters/miniaturen of handschriften of buitenlandse lettertekens).

Hedendaagse dingen zullen geplaatst worden naast dingen van vroeger (historisch aspect). Het aandeel van de (kinder)boeken (de leespromoting, het schrijven) in de expositie zal bestaan uit de bekroonde kinderboeken, je eerste eigen boek, je poëziealbum, je eigen gemaakte vers over je verzameling e.d.

De expositie wordt opgebouwd in museum Oud-Ede en zal daar van 12 oktober tot 4 december te bekijken zijn.

Vóór de zomervakantie hebben wij van een tiental scholen de aanmelding voor dit project en de toezegging tot medewerking bij de organisatie al gekregen.

Dankzij deze snelle reacties kan het project nu gerealiseerd worden.

NIEUWE LEDEN VAN DE VERENIGING "OUD-EDE", bijgewerkt tot 25/08-1988.

Mw Mr H. Brands, Klinkenbergerweg 57 te Ede;

R. Meeuwissen, De Schoren 6 te Malden;

Mw E.N. Monsjou-Assenberg, J.P. Coenlaan 8 te Alphen a/d Rijn;

Mw L.K. Monsjou, Pluimgras 39 te Leiden;

M. van Nuffelen, Emmalaan 8 te Ede;

J. v.d. Schaft, Hofbeeklaan 15 te Ede;

Mw G.A. Vaessen-Monsjou, Zuiderzeestrwg 149 te Oldebroek;

A. van Veldhuizen, Rembrandtstraat 38 te Voorthuizen.

UW POSTCODE OP DE ADRESBAND VAN DE ZANDLOPER.

Is uw naam, adres of postkode niet korrekt aangegeven op de adresband van De Zandloper, wilt u dan de desbetreffende gegevens wijzigen op deze band en die z.s.m. opsturen aan -, of afgeven bij Museum Oud-Ede, Museumplein 7, 6711 NA Ede Gld (t.a.v. J. Diepeveen).

SCHENKING NOTARIS Mr A. de LEEUW.

Konden wij in de vorige Zandloper melding maken van een bijzondere schenking in de vorm van een flink bedrag via De Stichting Vrienden van het Museum ontvangen voor het aanwenden ten behoeve van zaken van het Museum; met genoegen herinneren wij thans aan een rechtstreekse schenking.

Ter gelegenheid van de opening van zijn nieuwe kantoor aan de Arnhemseweg werd door notaris Mr. A. de Leeuw aan het museum een olieverf schilderij aangeboden van de kunstenaress Riekje Offerhaus. Het betreft hier een schilderij van de boerderij aan de Harnsedijk te Bennekom. Een fraai werk van een oude boerderij. Het betekent een mooie aanvulling van de museum-kollektie. Bij de aanbieding werd dan ook namens het bestuur de grote waardering uitgesproken aan het adres van de notaris voor deze geste. Dit feit wordt graag hier gememoreerd.

Het is fijn te mogen constateren dat er ook op deze wijze belangstelling wordt getoond voor het werk van Oud-Ede en voor het museum in het bijzonder.

Bestuur en museum-commissie hebben er geen enkel probleem mee, als dit voorbeeld vaker wordt gevolgd.....

=====

O P R O E P

=====

De museum-commissie zal graag in contact komen met een dame of heer, die belangstelling heeft voor de textiel-kollektie van Museum Oud-Ede.

De bedoeling is dat na een inwerkperiode de taak van de huidige vrijwilligster die deze afdeling beheert, in onderling overleg wordt overgenomen.

Tot de werkzaamheden behoren het beheren van de bestaande kollektie, het inventariseren en zoveel mogelijk rubriceren van inkomende textiel. Het bezoeken van lezingen van de Textielcommissie van de Nederlandse Musea en van de Nederlandse Costuum Vereniging (op zich al een boeiende zaak) zal op prijs worden gesteld. Het spreekt vanzelf dat men de beschikbare tijd zelf kan indelen.

Aanmeldingen worden gaarne tegemoet gezien bij de balie van Museum Oud-Ede, Museumplein 7 te Ede.

=====

NOGMAALS "DE OUDE MOLENBERG".

door G.A. Ossenkoppele.

Er is licht gekomen in het bestaan van een molen die gestaan moet hebben op de kruising Schaapsweg - Veenderweg. Ons lid, dhr B. Folsche belde mij op en vertelde dat hij een zeer oude kaart had, waarop de molen voorkomt. Dat bleek inderdaad het geval. Het is een kaart van de Veluwe, getekend door Janssonius Waesbergius, die overleed in 1681. (zijn geboortjaar was helaas niet te achterhalen).

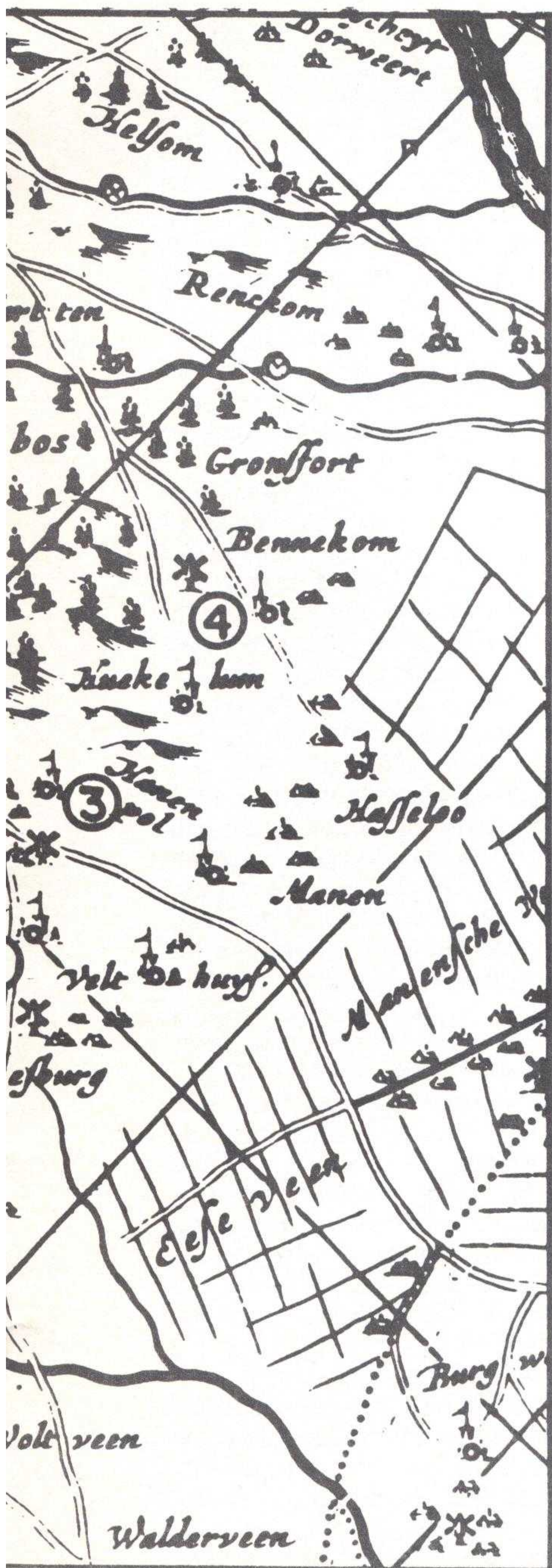
De kaart is gedrukt in Londen bij Moses Pitt en Stephanus Swart en werd uitgegeven in 1680 in de "Atlas Maior". Daarvoor is de kaart verschenen in een atlas uit 1638.

Het vermoeden bestaat daarom dat de kaart omstreeks 1630 getekend moet zijn. Bij nr. 1 zien we de Doesburgmolen; nr. 2 is de Concordiamolen aan de Telefoonweg en nr. 3 is de door ons gezochte molen aan de Schaapsweg/Veenderweg, terwijl nr. 4 de molen is in 't Laar te Bennekom.

Jammergenoeg geeft het buurtboek van Ede-Veldhuizen hieromtrent geen enkel uitsluitsel. Van wie de molen wèl is geweest is voor ons vooralsnog een groot raadsel! Ook de heer L.C. Schreuders memoreert in zijn boek "Rond de grijze toren" op blz. 57 deze molen; ook hij komt er niet uit.

Opmerkelijk is tevens de aanduiding van diverse adellijke huizen die op





de kaart voorkomen als o.a. KERNHEM, HUEKELUM, HASSELOO en HANENPOL. Maar ook VELTHUYS, welke laatste naam voor mij een raadsel is.

De kaart hangt nu ook in museum Oud-Ede, terwijl de afdeling Landmeten zo vriendelijk was van de omgeving van Ede een vergroting te maken.

VELTHUYS

Bij de tentoonstelling van oude kaarten in het museum bleek dat Velthuys een kasteel was, want ook op de kaarten van Covens en Mortier (ca. 1735) en Ottens (1725) komt deze naam voor. Nu nog de vraag: Waar heeft dit kasteel gestaan; wanneer is het afgebroeken; wie waren de bewoners?

Is hiervan soms de naam Veldhuizen afgeleid?

Als het kasteel in 1735 nog bestond, moet er ergens toch nog iets over te vinden zijn.

Wie helpt in deze ???



Het is thans moeilijk je voor te stellen hoe eens het eerste gedeelte van de vroegere Bergstraat er uitzag. Deze weg begon vanaf de Grotestraat, tussen het verdenen huis van dokter Weijer en de speelgoedzaak Blokker, tegenwoordig meubelhandel Oisterwijk. Even omhoog kwam links de Bunschoterweg en volgde de splitsing Kleefseweg-Bergstraat, waar een machtige kastanjeboom stond. Precies tegenover genoemde Bunschoterweg verrees het monumentale smeedijzeren toegangshek naar de villa, waarin met sierlijke letters de naam „Pacific” was verwerkt. Dit fraaie pand werd in 1865 gebouwd in opdracht van de gepensioneerde cavalerieofficier jonkheer Elout van Soeterwoude.

Architect en aannemer was H. van Zoelen, die het aanvankelijk met de plannen van Elout allerminst eens was. Deze wilde namelijk keukens en dienstvertrekken aan de straatzijde en het woongedeelte op het zuiden projecteren, dus met gezicht op Driehoek en kerk. Mede doordat de tuin met een twee meter hoge muur was afgesloten werd dus het aantrekkelijkste deel van de villa aan het oog onttrokken. Dit tot groot ongenoegen van de ontwerper.

Wanneer men in die jaren vanaf de kerk door de Driehoek wandelde, stonden aan de rechterzijde oude, lage arbeiderswoningen, terwijl aan de andere zijde, tot aan de Bergstraat slechts een muur zichtbaar was. Daarachter bevond zich een moestuin met gazons waar als het mooi weer was kinderen speelden, die men wel kon horen joelen, maar niet te zien kreeg.

Na het vertrek van jonkheer Elout van Soeterwoude heeft de villa nog diverse bewoners gehad waarvan de schilder Arnold Koning en de schrijver Arthur van Schendel wel de bekendste waren. Vooral tijdens het verblijf van laatstgenoemde logeerden veel gasten uit kunstenaarskrin-

gen op Pacifica, die door de gastheer persoonlijk van het station gehaald en gebracht werden. Arthur van Schendel vertrok met zijn gezin in 1927 naar Italië, waarna de villa werd betrokken door de familie De Booy. Zij zouden de laatste bewoners zijn: in 1940 kocht bouwondernemer H. van de Top pand en grond, waarna de villa werd afgebroken. Niet iedereen bleek gelukkig met deze sloop. Velen meenden dat de grond verkaveld zou worden waardoor het karakteristieke van de Driehoek verloren zou gaan.

Dat is inderdaad gebeurd al werd dit proces aanmerkelijk vertraagd door de oorlogsjaren. Vrijwel op dezelfde plaats bouwde de heer van de Top allereerst een nieuwe villa die, zoals de letters in de voorgevel aangeven, weer de naam Pacifica kreeg; Nu echter geen Bergstraat meer, maar Molenstraat 7. Na de bevrijding werd geleidelijk het hele terrein volgebouwd en ook de oude woningen aan de andere zijde van de Driehoek moesten plaats maken voor nieuwbouw. Slechts een paar gerestaureerde huisjes zijn gebleven als bescheiden herinnering aan de oorspronkelijke Driehoek.

Reeds lang voor de villa Pacifica werd gebouwd stond aan de Bergstraat, iets verder richting Grotestraat, de oeroude pastorie. Het bouwjaar is niet precies bekend, maar wel dat hier van 1672 tot 1714 dominee Cloeck woonde. Ook zijn tuin grensde aan de Driehoek en bezat daar een uitgang, waardoor de wandeling naar de kerk voor de dominee en zijn gezin aanmerkelijk werd bekort.

Geleidelijk kwamen aan dit huis zoveel onderhoudskosten dat men in 1856 besloot tot de bouw van een nieuwe pastorie. Deze massieve vierkante villa, die nog in uitstekende staat verkeert, doet tegenwoordig geen dienst meer als pastorie,

MIENTJE AN UT WOORD

As jullie dit onder de ooge kriege zien de vakanties veurbijen mag je anneme dat iedereen weer zo'n bietje in ut garreel loopt.

In ut museum was ut op de regenachtige daoge van de maonden juni en juli aordig druk. Je begriecht as ut zuk slecht weer is, dat de minse binne wat meer vertier zeuke en daor het ut museum dan vaneiges ok gemak en veurdeel van.

Mit ut veul betere weer in de maand augustus kwamme er veul minder minsen ut museum bezeuke mer ut waore veulachtig bar geïnteresseerde bezoekers. Ik bedoel daormee liefhebbers veur de mooie kaorten van Gelderland. Al veur 1600 waoren d'r kaorten, mer dan vraog je je eige toch af hoe zouwe ze die noe gemaakt hên. Op de wegwiezers (zo die d'r al waore) stond dan angegeve "zoveul ure gaons". De kaorten motten dan ok niet zo sekuur geweest zin. Mer och wat gaf dat noe, went as je us uut ging dan speulde de tied veul minder as noe, went het gezegde van "tied is geld" mos nog uutgevonden wörden.

De minsen waoren wat det betreft veil bedaorder.....mer d'r bin ok noe nog minsen die met de regel gien enkele rekening houwe as ut um het wark in ut museum gaot. Ik bedoel de vrijwilligers die in ut museum meewerken. Um iets te nuume b.v., het uutzeuke van alle ansichten en foto's. Opplakke, uutzeuke wie d'r alzo op staon en dan ut beschrieve. Ok dit is een stukje Ou Ee wat de meuite weerd is, mer je mot d'r wel de tied veur over hên.

Ut wördt dan genummerd en in een kaortebak kun je dan alles netjes terug vienden. As ik de jong van Hartgers b.v. binnen zie komme en effe laoter vrouw de Groot (met de schulk veur het stof veur), dan weet ik hoe laot ut is: er mot veur ut museum gewarkt wörden.

Zo gebeurt dat ok met de veurwarpen die men as geschenk kriegt.

Zo het ut museum een verrekt mooie kelektie textiel van vrogger gekregen. Nu zulle jullie in deze Zaandloper leze dat de museum-kemissie hieurveur een medewerker/ster zeukt. Vrouw Hendriksen het ut noe ruim 10 jaor gedaon en wil ut een bietje kalmer an gaon doen. Begriepeluk went ze ouwert ok an. As d'r onder jullie noe iemand is die wat liefhebberij het in de zôrg veur "de klere en todde", doe dan de kemissie een plezier en meldt je an.

Harreme en ik hebben er vaneigus aordiheid in as d'r wat meer hulp zou komme. En ut is mit mekaor bar gezellig in ut museum.

Veul plezier hen Harreme en ik ok van de wandelaors van de tocht "De kerk in 't midden". Dit jaor komt men niet alleen langs ut museum, mer ok ut bezeuk in ut museum heurt d'r noe bij. Ze komme um kwart voor

vijf binnen en ut museum blijft dan wat langer open. Zo hebben de gidsen Ds. Hengeveld en onze oud-veurzitter David de Nooy mekaar in goed overleg gevonden. De wandelaors zien in eerste plaats op de ansichten de verdwenen plekken en hoe ut d'r vrogger het uitgezien.

Ze kunnen zich er dan een betere veurstelling van maoke. Vaneigus komme ze mit de rondeleidingin ut museum ok langs Harreme en mien en zo kosten we markendat d'r verduld ok nog al wat eigen inwoners mee liepen en zo wat meer te weet kwammen van ut ouwe Ee. Ik kan jullie aanraoje volgend jaor ok ees mee te gaon. Ut is bepaold de meuite weerd.

Vrogger was 31 augustus een belangrijke dag, naomeluk Koninginnedag. Mer dat is noe eind april. Mer dit jaor was ut veur utmuseum toch op 31 augustus een bietje een feestelukke dag, went de neie Börrege-meester kwam kennis maoke in ut museum. Hij had er de tied veur genomen. Hij docht zeker zo bij zien eigen het bekende "in 't verleeje leidt ut hede; in het noe wat ut wörden zal".

De minse van ut bestuur en van de museum-kemissie waore d'r allemaol om hum over oud Ee in te lichten. Harreme en ik vonden ut een bar aardige keel en we denken zo dat Ee ut de kommende jaore zal marken dat hij d'r is. Hij is ut hele museum deur gegaon en het beloofd dat ie as hij hier binnenkort woont mit de vrouw nog us langes zal komme. We zulle hum en de vrouw greig nog ees ontvangen en hij kan d'r bij veurbaot op rekene dat een bak koffie klaor staot mit de suukerbal d'r bie.....

As de plannen kunnen deurgaon is ut de bedoeling an't eind van dit jaor mit de verbouwing van ut museum te beginnen. De bovenverdieping komt er dan bie. We hen begrepe dat Harreme en ik kunnen blieve zitte in onze huuskamer. Mer ik denk zo dat we dan wel een heel bietje stof over de kop zulle kriege. Jullie zulle begriepe dat ik bar neisgierig bin, mer ik zal niet kunne laote te kieke hoe alles gaot, went ik viend wel dat we op de hoogte motte blieve.

Minse, de zoemer is veurbij. Ik hoop mit jullie op een bietje een eerepelzoemer. Mer ik zie hoop ik jullie tegen die tied in ut museum. In 't najaor is d'r naomeluk een akeluk mooie tentoonstelling onder de naam "1000 dingen achter deurtjes". De kienderen mogen dan us wat laote zien, mer meer kan ik noe niet verklappe.

De jonges van ut museum warken d'r hard an. Dus beslist komme kieke. Of zie ik jullie nog op de buurtspraok van de Buurt Ede-Veldhuuse? Een stukje Oud Ee, wat gelukkig nog volgehewe wördt. Harreme en ik

kwekerij
A. van der Meijden



Schaapsweg 80 Ede
tel: 08380 - 15615

hartveroverend

Uw hele nieuwe garderobe samenstellen in één zaak. Omdat alles er is en... alles perfekt is!

VAN DE WEEERD
LADY

grotestraat - ede

gordijnstoffen?

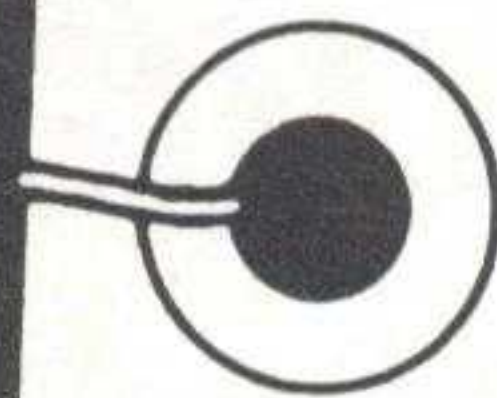


ploegstoffen

natuurlijk!

ze zijn verkrijgbaar bij

Eigen showroom.



VAN DIJK B.V.

**INTERIEUR
VERZORGING**

ZANDLAAN 16 - 6717 LP EDE -
TELEFOON 08380 - 32359

gaon vaneigus ok al was ut allenig al um ut braandewientje mit suuker. Bovendien heur ik altied greig wat buurtrichter Jan Versteeg noe weer ophaolt uut de ouwe buurtboeken.

Minse um gien rusie te kriege mit de redaksie stop ik noe. Hou de kommende natte maonden de vuute dreug en overleg ut veerder.

De groete van Harreme en vaneigus ok van jullie

MIENTJE UUT UT MUSEUM.

GEMEENTELIJKE MONUMENTEN-COMMISSIE.

De Vereniging Oud-Ede ontving het jaarverslag van de Gemeentelijke Monumenten Commissie over het jaar 1987.

De complete tekst van dit jaarverslag ligt ter inzage bij de sekretaris.

Per 31 december 1987 zijn onderstaande Rijksmonumenten in de gemeente Ede te vinden:

-Ede:

- .Doesburger Molen, Doesburgermolenweg 2
- .Boerderijtje, Driehoek 32
- .Schaapskooi Kreel, Edesche Heide
- .Woonhuis, Notaris Fischerstraat 25
- .Woonhuis Fischershuis, Notaris Fischerstraat 27
- .Woonhuis De Linden, Notaris Fischerstraat 29
- .Schaapskooien Zuid-Ginkel, Ginkelsche Heide
- .Ned. Herv. kerk, Grotestraat 58
- .Boerderij, Kernhemseweg 5
- .Huize Kernhem, Kernhemseweg 7
- .Boerderij Engelenhove, Kernhemseweg 6
- .Boerderij, Lunterseweg 40
- .Boerderij Groot-Beetrum, Lunterseweg 80
- .Stationsgebouw Ede-Centrum, Museumplein 7
- .Gedenkzuil voor Anna Maria Moens, Paasbergerweg
- .Boerderij De Slijpkruik, Slijpkruikweg 54
- .De Keetmolen, Stationsweg 118
- .Korenmolen Concordia, Telefoonweg 34

-Lunteren:

- .Boerderij De Zaaier, Bisschopweg 37
- .Ned. Herv. kerk, Dorpsstraat 34
- .Schaapskooi achter de Ned. Herv. kerk, Dorpsstraat
- .Korenmolen De Hoop, Dorpsstraat 158
- .Boerderij Kreyenspraak, Hoge Valkseweg 66

- .Boerderij Klein Altena, Meulunterseweg 7
- .Boerderij Vaarkamp, Postweg 64
- .Walderveense Molen, Renswoudsestraatweg 28

-Bennekom:

- .Boerderij Boekelo, Achterstraat 2
- .Boerenwoning, Bosbeekweg 23
- .Ned. Herv. kerk, Dorpsstraat 45
- .Boswachtershuisje, Edeseweg 120
- .Kasteel Hoekelum, Edeseweg 124
- .Boerderij De Harn, Harnsedijkje 2
- .Poortgebouw kasteel Harselo, Harsloweg 5
- .Boerderij De Raven, Krommesteeg 39
- .Schaapskooi, Rijnsteeg 19
- .Stationsgebouw, Spoorstraat 2-4

-Otterlo:

- .Jachthuis St. Hubertus, Nat. Park De Hoge Veluwe
- .Ned. Herv. kerk, Kerklaan 12
- .Boerderij Lebretshoeve, Lebretshoeveweg
- .Schaapskooi, Westenengerdijk (bij nr. 55).

De lijst van Gemeentelijke Monumenten ziet er op 31 december 1987 als volgt uit:

-Bennekom:

- .Daggelderswoning, Fred Bantinglaan 19
- .Daggelderswoning, Fred Bantinglaan 62
- .Kostersteen bij de Ned. Herv. kerk, Dorpsstraat 45
- .Villa Oud-Vossenhol, Edeseweg 117
- .Theehuis, Edeseweg 157
- .Huize Erica, Ericapark 1,
- .Boerderij Soetendaal, Halderbrinkweg 25
- .Gedenkteken in het Hoekelumse Bos
- .Daggelderswoning, Hullenberglaan 1
- .Daggelderswoning, Hullenberglaan 3
- .Zonnewijzer, RIVRO-gebouw, Nieuwe Wageningseweg 1
- .Schoor, Veenlerweg 4

-Ede:

- .Villa Rose Cottage, Telefoonweg 4

-Ederveen:

.Kasteel Bruynhorst, Luntersekade 1

-Lunteren:

.Daggelderswoning, Achterstraat 17

.Uitkijktoren De Koepel (met pomp), Boslaan 92

.Villa Euterpe, Dorpsstraat 35

.Villa Dannenborgh, Dorpsstraat 8

.Schoolmeesterswoning, Dorpsstraat 32

.Hotel Floor, Dorpsstraat 36

.Villa, Edeseweg 30

.Boerderij, Julianastraat 38

.Notarisbank op de Lindeboomsberg

.Wevershuisje, Roskammersteeg 22

LEZINGEN BIJ DE VERENIGING "OUD-EDE".

Binnen kort worden er bij de Vereniging Oud-Ede twee zeer interessante lezingen georganiseerd, te weten:

1. op woensdag 23 november 1988 te 20.00 uur in "Calluna":

een lezing van de heer Joh. H. Hermans uit Lunteren over "Een plaatje met een praatje over het rijtuig en zijn gebruik".

daarbij worden tevens dia's vertoond en er is een kleine expositie.

2. op woensdag 11 januari 1989 te 20.00 uur in "Calluna":

een lezing door de heer K. Boeder (Voorzitter van de Gemeentelijke Monumenten Commissie) over "Boerderijen in de Gelderse Vallei".

HET EDESE GEBIED TOT IN DE ROMEINSE TIJD.

De heer J.J.P. Nijdam, lid van de Vereniging Oud-Ede, stuurde ons een bijdrage voor opname in De Zandloper. In de komende Zandlopers zal de desbetreffende tekst in vervolgdelen worden opgenomen.

Hierbij deel 1.

De gemeente Ede strekt zich aan de westzijde uit over grote delen van de Gelderse Vallei en aan de oostzijde over het zuidelijk deel van het Veluwe-massief. De bodem bestaat voor het grootste deel uit zandgron-

den, die stammen uit het Pleistoceen.

Het Pleistoceen is het eerste deel van het Kwartair. Het Kwartair is in de geschiedenis van de aarde, de jongste tijdsperiode die een miljoen jaar geleden begon.

De Gelderse Vallei is van oorsprong een laag, grotendeels moerassig gebied. Het Veluwe-massief is veel hoger gelegen. Het gebied waar we het hier over hebben ontstond een 150.000 jaar geleden in de Riss/Saaliën-ijstijd. Voor deze Riss/Saaliën-periode begon, stroomden Rijn en Maas vanuit het zuiden naar het noorden: de Rijn volgde de huidige IJsselvallei, de Maas stroomde westelijk van Nijmegen naar het noorden en bereikte door de hedendaagse Gelderse Vallei de Noordzee.

In de Riss/Saaliën-ijstijd kwam het ijs vanuit het noorden naar het zuiden en volgde daarbij de stroomdalen van beide rivieren.

Het toenmalige Rijn- en Maasstroomgebied werd op die manier vanuit het noorden naar het zuiden gevuld met ijs, waarbij vanuit het gevolgde dal door de persing van het ijs naar de zijkanten toe grond omhoog werd gestuwd.

De stuwing door het dal van de IJssel had aan de oostelijke kant het omhoogkomen tot gevolg van de huidige Sallandse Heuvelrug. Aan de westelijke kant ontstonden op die manier Montferland en het Oostelijk Veluwe-massief.

De stuwing door het toenmalige dal van de Maas (de huidige Gelderse Vallei) liet aan de westelijke kant het Gooi-massief en de Utrechtse Heuvelrug ontstaan. Aan de oostzijde ontstonden een tweetal ruggen. De eerste liep noordelijk van Lunteren via Oud-Reemst en eindigde tegen het oostelijk Veluwe-massief. De tweede liep vanaf hetzelfde punt noordelijk van Lunteren, ten oosten van Ede, Bennekom en Wageningen naar het zuiden.

Naar alle waarschijnlijkheid zijn de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug zuidelijk van Wageningen en Rhenen met elkaar verbonden geweest. Men mag stellen dat op een bepaald moment in deze ijstijd de Maas naar het westen is afgebogen door de aanvoer van de grote massa zand, die opgestuwd werd door het opkomende ijs. In dezelfde periode zocht de net als de Maas, van het zuiden komende Rijn een uitweg in westelijke richting, omdat het oorspronkelijke "IJssedal" werd afgesloten. Men veronderstelt dat dit smeltende water door de stuwwal, die Montferland met het Kleefse gebied verbond, heenbrak en op die manier de tegenwoordig zo genoemde Gelderse Poort deed ontstaan. De Rijn doorbrak vervolgens de verbinding tussen het oostelijk Veluwe-massief en het hedendaagse Rijk van Nijmegen en tenslotte schuurde ze de zuidkant van de verbinding tussen de zuidwestzijde van de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug zodanig, dat die heuvelrij ten lange leste werd doorbroken.

GLASSCHADE HERSTELLEN

JANSEN v/h de NOOY bellen

Telefoon: 16308

tevens verkoop en plaatsing van alle soorten glas.

SPIEGELS en GESLEPEN GLASPLATEN

ISOLATIEGLAS van THERMOPANE - POLYGLAS

of aluminium voorzetramen.

GLASHERSTEL JANSEN v/h de NOOY

Bettekamp 13 EDE Telefoon: 16308

SCHILDERSBEDRIJF de NOOY

**voor alle onderhoudswerken, zowel binnen- als
buitenwerk, sauswerk, sierpleister, sigmulto, behangwerk
en andere schilderswerkzaamheden.**

voor informatie

naar:

JANSEN

Bettekamp 13 EDE

Telefoon: 16308

vroeger kreeg ik er mijn
spaarzegeltjes
nu regel ik al mijn
geldzaken en verzekeringen
bij de bank met de



**omdat de oudste bank in ede
allang de oude niet meer is!**

**maar nog net zo vertrouwd,
gelukkig!**

**gelders - utrechtse
spaarbank**



ede, bennekom, lunteren, wekerom en otterlo